

Projekt EIP: Travniški sadovnjaki avtohtonih in tradicionalnih slovenskih sort kot podpora biotske pestrosti in ohranjanja tradicionalnega kulturnega vzorca slovenskega podeželja

DOSEŽENI REZULTATI

V novembru se zaključi triletni projekt **Travniški sadovnjaki avtohtonih in tradicionalnih slovenskih sort kot podpora biotske pestrosti in ohranjanja tradicionalnega kulturnega vzorca slovenskega podeželja**, pri katerem je sodeloval tudi Kmetijski inštitut Slovenije - **Boštjan Godec** in dr. Nika Cvelbar Weber z Oddelka za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo.

Z bogatim strokovnim znanjem in izkušnjami s področja sadnih sort in vrst, naprave nasadov, gnojenja in varstva rastlin smo prispevali k uresničitvi načrtovanih rezultatov, izvedli pa smo še dodatne aktivnosti:

Na podlagi **terenskih ogledov kmetij**, članov partnerstva (preverba ekoloških in krajinskih značilnosti) in **analiz tal** so bile **izbirane lokacije** za izvedbo praktičnega preizkusa – zasaditev, pripravljeni **zasaditveni načrti**, **izbirane ustrezne avtohtone in tradicionalne sadne vrste in sorte** ter pripravljen **načrt gnojenja**.

Ogled in valorizacija obstoječih visokodebelnih nasadov ter preučitev možnosti za vključitev novih nasadov na KG Široko, Tolminski Lom...

...in na KG Pri Andrejevih, Narin pri Pivki.

Inventarizacija in vrednotenje travniških sadovnjakov in svetovanje kmetijam glede oživitve obstoječih in naprave novih nasadov: oživljenih je bilo okrog 100 starih visokodebelnih sadnih dreves (jablane, slive, hruške).

Usklajevanje seznama sadnih vrst in sort glede na dobavljivost sadik ter **priprave na praktični preizkus**, v okviru katerega je bilo na 5 kmetijah, članih partnerstva (Zaplana 1890, Andrejevi, Široko, Strgulec in ¹

Makrobios) **zasajenih 345 sadik** visokodebelnih avtohtonih/tradicionalnih in drugih sadnih vrst in sort, od tega 114 jablan, 49 hrušk ter 23 sliv, 13 češenj, 14 kostanjev, 28 orehov, 28 lesk.

Ohranjanje in ozaveščanje o slovenski sadjarski dediščini: vzpostavitev **Sadjarskega muzeja Tepka** v Gradišču pri Lukovici in priprava zgibanke z informacijami o muzeju ter stalno dopolnjevanje zbirke, postavitev **razstave** in priprava zgibanke o mednarodno priznanem sadjarskem strokovnjaku **Jožefu Lešniku** ter postavitev **table o naravni vrednosti – Lukčevi hruški**.

Otvoritev Sadjarskega muzeja Tepka, Gradišče pri Lukovici - ohranjanje in ozaveščanje o slovenski sadjarski dediščini.

Razstava o Jožefu Lešniku in tablice za predstavitev avtohtonih/tradicionalnih sort jablan in hrušk (izobraževanje in ozaveščanje o pomenu ohranjanja genskega materiala teh sort).

Priprava **tablic z imeni in slikami avtohtonih in tradicionalnih sort jablan in hrušk** za potrebe izobraževanja in ozaveščanja o pomenu ohranjanja genskega materiala teh sort.

Priprava publikacije z **Opisi slovenskih avtohtonih in tradicionalnih sort jablan in hrušk**.

Priprava **navodil** za zasaditev ter zaščito sadik (divjad, voluhar, drugi škodljivci in bolezni).

Publikacija z Opisi slovenskih avtohtonih in tradicionalnih sort jablan in hrušk.

Prenos znanja v prakso: priprava *predavanja za strokovnjake* (Izbor sadnih vrst in sort v okviru projekta ter sortiment hrušk (*Pyrus communis* L.) nekoč in danes), sodelovanje pri dveh *predavanjih za druga KG* (Inventarizacija in izgradnja travniških sadovnjakov in Sortiment starejših sort jabolk ter izbor sadnih vrst in sort v okviru projekta) in *pri demonstraciji pridobljenega znanja za druga KG* (Vzpostavitev in oskrba travniškega sadovnjaka na kmetiji Zaplana 1890).

Sodelovanje na **Evropskem dnevu travniških sadovnjakov:** voden ogled Muzeja Tepka (2021) in postavitev obeležja o Lukčevi hruški (2022).

Sodelovanje pri izvedbi 2. dela **programa usposabljanja za kmetijska gospodarstva – KG:** valorizacija starih in novih nasadov, obnova obstoječih nasadov.

Demonstracija pridobljenega znanja v okviru priprave in izvedbe praktičnega preizkusa – zasaditev na KG Zaplana 1890.

Postavitev obeležja - naravna vrednota Lukčeva hruška ob Evropskem dnevu travniških sadovnjakov 2022.

Obveščanje o projektu in njegovih aktivnostih: priprava člankov na temo travniških sadovnjakov, stare sadjarske opreme, muzeja Tepka, Jožefa Lešnika, Lukčeve hruške, izvedeno predavanje za člane Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana idr.

Sodelovanje pri **razširjanju rezultatov projekta:** priprava in objava prispevkov v različnih medijih.

Obveščanje o projektu in njegovih aktivnostih: predavanje za člane Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana, članki na temo travniških sadovnjakov, sadjarske dediščine idr.

V okviru projekta smo tako dosegli glavni cilj: razviti **model**, kako **travniške sadovnjake** vključiti v prostor kot **element za trajnostno gospodarjenje, ohranjanje biodiverzite** (ekološko bogatejši prostor) in **identitete podeželske krajine**.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje